

Wordly. Týkající se tohoto světa, nebo současné existence, světský, pozemský, spojený s vezdejšími životem a jeho starostmi a radostmi, netýkající se budoucího života, ne nadpozemský. Sekulární, ne duchovní.

Worrying cattle or sheep. (Pes) obtěžující dobytek nebo ovce. Kdo objeví psa, který není na pozemku svého pána a který obtěžuje (honí nebo štěká na) dobytek nebo ovce, může tohoto psa v souladu se zákonem zabít. *Failing v. People*, 105 Colo. 399, 98 P.2d 865, 867. Common law umožňovalo zabít psa na cizím pozemku, jestliže byl pes přistřižen při 1. zabíjení domácích zvířat, nebo 2. honění či znepokojování domácích zvířat v ohradě. *Viz Cal. Civ. Code 3341; Katsaris v. Cook*, 180 Cal. App.3d 256, 271, 225 Cal. Rptr. 531.

Worship. Bohoslužba. Jakákoli forma církevního obřadu, během níž se prokazuje pocta božské bytosti nebo se vyzývá k poslušnosti této bytosti na základě jejich příkazů. Církevní akce, na nichž se zúčastňuje mnoho lidí, kteří se shromáždili k tomuto účelu. Jejich rušení je v celé řadě států trestným činem.

Anglické právo. Čestný titul při oslovení některých úředníků a soudců.

Public worship. Veřejná bohoslužba. Tento termín může označovat bohoslužbu řízenou a kontrolovanou orgánem veřejné správy, nebo bohoslužbu na veřejném otevřeném prostranství. Nebo může označovat provádění náboženských exercícií podle ustanovení o rovném právu všech lidí na účast na bohoslužbách, nebo může označovat veřejnou bohoslužbu, jako protiklad soukromé bohoslužby v rodině nebo v uzavřeném kruhu. V USA konají „veřejné bohoslužby“ obvykle dobrovolné společnosti, vytvořené podle vlastních představ o církevní autoritě a rituálu, které své náboženské služby zpřístupňují těm lidem, a za takových podmínek, jaké si stanoví. Kostel, který zcela patří veřejnosti, v němž mají všichni lidé bez omezení rovná práva, obdobná těm, která mají na dálnicích nebo veřejných prostranstvích, je velice vzácným jevem.

Wort or worth. Ohrazený pozemek nebo venkovská farma.

Worth. Hodnotný, cenný, stojící za to. Třebaže termín „worth“ může v některých souvislostech mít i jiný než peněžní význam, v právní terminologii jde o souhrn cenných vlastností, které činí nějakou věc hodnotnou a užitečnou. Tato hodnota se vyjadřuje v peněžní jednotce dané země. *Viz také Net worth; Value.*

Worthier title doctrine. Doktrína cennějšího vlastnického titulu. Když se v common law zůstavitel rozhodl odkázat dědici přesně stejný podíl půdy, jaký by tento dědic zdědil na základě dědického nápadu, převod dědictví se považoval za „cennější vlastnický nárok“ a dědic dědil raději na základě dědického nápadu než ze závěti. *Jones v. Petrie*, 156 Kan. 241, 132 P.2d 396, 398. Doktrína cennějšího vlastnického titulu říká, že převod provedený zůstavitelem na jeho dědice vytváří právo návratu na zůstavitele, nikoli budoucí vlastnické právo dědiců, jakož i to, že nabytí cestou dědického nápadu je cennější než nabytí cestou nákupu. *Hatch v. Riggs Nat. Bank, D.C.D.C.*, 284 F. Supp. 396, 397. Pokud se tato doktrína v USA ještě dnes používá, slouží jako výkladová pomůcka, tj. zkoumá záměr převoditele.

Worthiest of blood. Nejvzácnější krev. V anglickém dědickém právu se tento termín používá k označení

mužských potomků a má vyjádřit preferenci synů před dcerami.

Worthless. Bezcenný. *Spring City Foundry Co. v. Commissioner of Internal Revenue*, 292 U.S. 182, 54 S. Ct. 644, 78 L. Ed. 1200.

Worthless check. Bezcenný šek. Šek vystavený na uzavřený bankovní účet nebo na účet, na němž není dostatek prostředků. Vystavení bezcenného šeku znamená vystavení šeku, platebního příkazu či směnky na banku či jiný depozitní ústav k proplacení finančních prostředků nebo jejich ekvivalentu s úmyslem podvést a s vědomím, že v čase vystavení šeku, příkazu či směnky nemá výstavce v dotyčné bance dostatek prostředků ani úvěr potřebný k úplnému proplacení dotyčného šeku, příkazu či směnky při předložení. Ve většině států je takový čin přečinem. *Viz např. Modelový trestní zákoník § 224.5. Viz také Bad check; Check kiting.*

Worthless securities. Bezcenné cenné papíry. Výkaz ztráty (obvykle kapitálové, investiční) se pro účely daňového zákona povoluje u cenných papírů, které se během roku znehodnotí a stanou se bezcennými. Má se za to, že ke ztrátě došlo v poslední den daného roku. Na cenné papíry sesterských společností a akcie malých podniků se vztahují speciální normy. *Viz I.R.C. § 165.*

Worthy. Hodnotný, zasluhující poctu, ctihodný, zasloužilý, např. člověk na vysokém stupni společenského žebříčku. *Woodstown Nat. Bank and Trust Co. v. Snelbaker*, 136 N. J. Eq. 62, 40 A.2d 222, 227.

Would. Podm. způsob od will. Toto slovo někdy vyjadřuje něco, co by se očekávalo, čemu by se dávala přednost, co by bylo žádoucí. Je zaměnitelné se slovem „should“, nikoli však s „could“.

Wound. n. Zranění. Tělesné poškození osoby nebo zvířete, zvláště v důsledku násilí, kterým se poškodí povrch těla, jako např. kůže, sliznice nebo spojivky. Jakékoliv porušení, disperze nebo dezintegrace přirozeného povrchu těla. *Gasparino v. Prudential Ins. Co. of America, Mo. App.*, 107 S.W.2d 819, 827. Rovněž jakékoli tělesné zranění, řezné rány, zlomeniny, tržné rány nebo popáleniny. Jakýkoli tělesný úraz.

Wound. v. Zranit. Způsobit tržnou nebo řeznou ránu, zlomeninu nebo popáleninu.

Wounded feelings. Zraněné city. Jde o duševní útrapy v důsledku urážek osobnosti, citů či hrdosti člověka, na rozdíl od obvyklého duševního utrpení a bolesti doprovázejícího tělesné zranění. *Viz také Mental cruelty.*

Wounding. Těžké ublížení na těle spočívající v tom, že jedna osoba způsobí druhé osobě nebezpečné zranění.

Wraparound mortgage. „Obalená hypotéka“. Druhá hypotéka, která „obaluje“ první nebo jinou hypotéku. Forma sekundárního financování, která se běžně používala u starších nemovitostí, které měly hypotéku s nízkou úrokovou sazbou, a u níž půjčovatel převzal hypotekární povinnosti a od věřitele—půjčovatele dostával novější hypotéku se střední úrokovou sazbou. *ICM Realty v. Cabot, Cabot & Forbes Land Trust, D.C.N.Y.*, 378 F. Supp. 918, 923.

Wrath. Vztek, zuřivost, ne pouhý hněv, ale násilný hněv.

Wreccum maris significat illa bona quae naufragio ad terram pelluntur. Znamením ztroskotání lodi na moři je zboží vyplavené na břeh.

Wreck. Ztroskotat, zničit, vážně poškodit. Násilně zbořit, roztříšit, rozbít. Synonymická slovesa jsou ruin, smash a demolish. Antonyma jsou save, salvage a preserve. Destruktive a dezorganizace, vážné poškození něčeho, zvláště s použitím násilí. *Houston Printing Co. v. Hunter, Tex. Civ. App.*, 105 S.W.2d 312, 317. Vrak. Trosečné zboží. Zboží vyvržené na břeh moře, o které se do roka nebo do jiné přesně určené lhůty nikdo nepřihlásí, a které se v takovém případě stává vlastnictvím státu. Tímto termínem se označují věci, které moře vyvrhne na pevnou zem, trosečné zboží, vraky.

Common law. Zboží vyplavené na pobřeží ze ztroskotaného plavidla, z něhož se nikdo nezachránil, které propadá Koruně nebo ve prospěch osob, které mají právo na vrak. Jestliže však pravý majitel nebo jeho dědic uplatní do roka a do dne nárok, musí mu být zboží vydáno.

Námořní právo. Loď se stává vrakem, když se v důsledku poškození stane neovladatelnou nebo neschopnou pokračovat v plavbě, aniž by podstoupila opravu přesahující polovinu její hodnoty. *Wood v. Lincoln & Kennebeck Ins. Co.*, 6 Mass. 479, 482. „Ztroskotané plavidlo“ však v běžné řeči zahrnuje i potopené plavidlo. 33 U.S.C.A. 409 stanoví povinnosti majitelů ztroskotaných plavidel.

Wreckfree. Ve starém anglickém právu osvobozený od propadnutí trosečného zboží a vraku ve prospěch krále.

Wrench. Kroucení, vymknutí. Zranění vykloubením. *Traders & General Ins. Co. v. Lincecum, Tex. Civ. App.*, 126 S.W.2d 692, 695. *Viz také Whiplash injury.*

Wrinkle. Vráska, brázda, rýha, dutina, koryto, stopa, kole, proláklina, důlek.

Writ. Soudní příkaz. Oprávnění k žalobě. Písemný soudní příkaz provést určitý úkon nebo zplnomocňující k provedení nějakého úkonu, např. příkaz mandamus nebo příkaz certiorari. Písemné nařízení soudu, aby šerif nebo jiný justiční představitel udělal to, co nařizuje příkaz. *Viz také Order; Prerogative writs; Process.* Ve starém anglickém právu měl formu plné moci. Plná moc je rovněž starým významem pojmu „writ“. Ve starých knihách se slovo „writ“ používalo rovněž jako ekvivalent „žaloby“.

Alias writ. Druhý příkaz vydaný ve stejné věci, když první se minul účinkem.

All Writs Act. Federální zákon, který federálním odvolacím soudům umožňuje „vydávat všechny příslušné a potřebné soudní příkazy v rámci jejich jurisdikce a v souladu se zvyklostmi a právními principy“. 28 U.S.C.A. § 1651.

Close writ. Zapečetěný příkaz. V anglickém právu název některých listin panovníka, opatřených jeho velkou pečeti a adresovaných konkrétním lidem s konkrétním úkolem, které nebyly určeny pro nikoho jiného, a proto byly z vnější strany zapečetěny. Rovněž název příkazu pro šerifa. 2 Bl. Comm. 346.

Concurrent writs. Souběžné příkazy. V Anglii se používaly dva duplikáty originálů, nebo několik příkazů ve stejnou dobu a ve stejné věci, např. k zatčení osoby, když se nevědělo, kde se nachází, nebo předvolání několika osob, když bylo žalováno více obviněných.

Judicial writs. Soudní příkazy. Podle anglické praxe šlo o capias a další příkazy následující po originálním příkazu, který nevydával kancléř, ale soud, k němuž se

měl vrátit originál. Nazývaly se tak proto, aby se odlišily od příkazů vydávaných kancléřem, kterým se říkalo *original writs*. 3 Bl. Comm. 282. Tyto příkazy se vydávaly s pečeti soudu, nikoli s velkou pečeti Anglie a podepisoval je vrchní soudce, nikoli však jménem krále. Termínu „judicial“ (soudní) je zde použito k jejich odlišení od „original“ příkazů, které vydával kancléř s velkou pečeti a jménem krále. 3 Bl. Comm. 282.

Junior writ. Novější příkaz. Příkaz, která je vydán nebo se dostane do rukou příslušného úředníka později než podobný příkaz, nebo když se změni obviněná strana, nebo když se změni obvinění stejné osoby.

Original writ. Originální soudní příkaz. Podle anglických zvyklostí zahajoval tento příkaz osobní žaloby. Šlo o mandatorní dopis krále, vydávaný kancléřem a opatřený velkou pečeti, adresovaný šerifovi okresu, v němž došlo ke křivdě, nebo k údajné křivdě. Dopis obsahoval příkaz šerifovi, aby nařídil pachateli nebo obviněné straně buď se se žalobcem spravedlivě vyrovnat, nebo se dostavit k soudu a zodpovídat se ze vznesených obvinění. Tento příkaz se dnes již nepoužívá a procesní řád předepisuje vydání obsílky jako prvního kroku při osobních žalobách. Podle zákona z r. 1873 musí všechny žaloby, dokonce i před kancléřským soudem, začínat vydáním obsílky.

Patent writ. Otevřený příkaz. Podle starých zvyklostí otevřený, nezapečetěný příkaz.

Peremptory writ. Naléhavý, rozhodný příkaz. Otevřený příkaz, který dostal název z formulace „*si te fecerit securum*“, a který nařizoval šerifovi, aby donutil obviněného dostavit se k soudu za podmínky, že žalující strana poskytla šerifovi dostatečnou záruku, že může stíhat. Tento příkaz se používal jen zřídka a jen když se požadovala obecná, ne specifická, satisfakce, např. když se nejednalo o dluh, ale o náhradu škody, kterou měla určit porota.

Prerogative writs. Prerogativní, výsadní příkazy, které byly vydávány při výkonu výjimečných pravomocí Koruny (podle současných zvyklostí náleží tyto pravomoci soudu). Jmenovitě šlo o příkazy *procedendo*, *mandamus*, *prohibition*, *quo warranto*, *habeas corpus* a *certiorari*.

Writ system. Procesní systém common law, podle kterého zahajoval žalující spor tím, že získal příslušný otevřený soudní příkaz. Tento byrokratický přístup ovlivnil procesní i hmotné právo. *Viz Forms of action.*

Writ de ejectione firmæ. *Viz Ejectione firmæ.*

Writ de haeretico comburendo. *Viz De haeretico comburendo.*

Writ de homine replegiando. *Viz De homine replegiando.*

Writ de odio et atia. *Viz De odio et atia.*

Writ de rationabili parte bonorum. *Viz De rationabili parte bonorum.*

Write-down. V účetnictví převod části zůstatku aktiva na nákladový účet v důsledku snížení hodnoty aktiva. *Viz také Write-off.*

Write-off. Odepsat. Odstranit z účetních knih aktivum, které se stalo bezcenným. Většinou se používá v souvislosti s pohledávkami, které se ukázaly jako nedobytné.

Writer of the tallies. Úředník ministerstva financí v Anglii, jehož povinností bylo zapisovat na tabulky stav účtů.

Write-up. Připsat. Zvýšit hodnotu aktiva ve finančním výkazu, aby odpovídala současné hodnotě. S několika málo výjimkami to v účetnictví není povoleno.

Writing. Písmo. Vyjadřování myšlenek viditelnými znaky. Dát vnější formu smlouvě, poslední vůli a pod. umístěním písmen či znaků na papír, pergamen atd. Převedení dohody, závazku, práva na platbu, vlastnického práva či jiné abstrakce do hmotné podoby. Viz U.C.C. § 1–201(46) (definice pojmu „písemný“) V nejobecnějším smyslu slova znamená tento pojem rukou napsaný nebo tištěný dokument, na rozdíl od pronášených slov. Písemná forma je pro platnost některých smluv a dalších transakcí podstatná. Písmo se skládá z písmen, slov, číslic nebo jejich ekvivalentů a ukládá se pomocí psaní rukou, psaní na psacím stroji, fotosazbou, fotografováním a dalšími prostředky záznamu na hmotný materiál v jakékoli komunikativní formě či formátu, včetně písmen, slov, obrázků, zvuků, symbolů a jejich kombinací. Calif. Evid. Code § 250. Viz rovněž Ancient writings; Instrument.

Writing obligatory. Odborný právní výraz pro kauci.

Writ of ad quod damnum. Viz Ad quod damnum.

Writ of assistance. Tento druh soudního příkazu se používá k uplatnění soudního rozsudku nařizujícího nějaký úkon. Matter of Lease Cancellation of Smith, 68 Hawaii, 466, 719 P.2d 397, 401. Spravedlivá náprava při převodu nemovitosti, o jejímž vlastnickém titulu bylo rozhodnuto, jako prostředek k vynucení soudního rozsudku. TeWalt v. TeWalt, Ind. App., 421 N.E.2d 415, 418. V podstatě jde o mandatorní soudní příkaz, jehož smyslem je provést změnu ve vlastnictví nemovitosti. Zbavuje držby držitele a poskytuje držbu osobě, o jejímž oprávněném nároku rozhodl soud. Dusbabek v. Local Building & Loan Ass'n, 178 Okl. 592, 63 P.2d 756, 759. Navzdory sjednocení praktických pravidel práva a ekvity se ve federálním občanském procesu s tímto druhem soudního příkazu počítá. Starodávne příkazy vydávané Soudem pro záležitosti státní pokladny, které nařizovaly šerifům asistovat při inkasování dluhů vůči Koruně. Před americkou revolucí dával tento příkaz orgánům britské Koruny neomezené právo pátrat v amerických koloniích po pašovaném zboží.

Writ of association. V anglické soudní praxi příkaz, který nařizoval soudním úředníkům (a jejich podřízeným) připojit se k soudcům, kteří se zároveň žádali, aby je připustili do své společnosti, aby se mohlo konat zasedání soudu. 3 Bl. Comm. 59.

Writ of attachment. Příkaz zabavit majetek dlužníka, aby se zajistila pohledávka věřitele. Příkaz se používal k vynucení poslušnosti rozsudku soudu. Mohl mít formu zabavení majetku, který pak byl pod správou soudu. V obecném smyslu šlo o řízení k vydání prozatímního zabavení a ve skutečnosti o příkaz, na jehož základě bylo možno zabavit majetek. Viz také Attachment.

Writ of capias. Viz Capias.

Writ of certiorari. Příkaz odvolacího soudu, který jej vydá, když se svobodně rozhodne, že bude projednávat odvolání z nižšího soudu. Jestliže odvolací soud odmítne takový příkaz vydat, znamená to, že odmítá odvolání projednat a rozsudek zůstává v platnosti. Jestliže příkaz vydá, nařídí tím vlastně nižšímu soudu, aby zaslal materiály případu vyššímu soudu, který se rozhodl jej projednat. Viz také Certiorari. V praxi Nejvyššího soudu USA je tento příkaz otázkou svobodného soudního roz-

hodnutí, nevyplývá ze zákona. Vydá se, jen když jsou k tomu zvláštní a významné důvody. 28 U.S.C.A. §§ 1254, 1257; Sup. Ct. Rules 10 a násled.

Writ of conspiracy. Obsílka osobám, které se v minulosti domlouvaly na poškození žalobce, a ten je teď může žalovat. V common law nepřicházela v úvahu, s výjimkou případů, kdy se spiklenci domlouvali na zradě či zločinu.

Writ of coram nobis. Viz Coram nobis.

Writ of covenant. Žaloba, která se podávala, když strana nárokovala náhradu škodu způsobenou porušením dohody.

Writ of debt. Žaloba o vymáhání dluhu.

Writ of deceit. Název žaloby, která se podávala v případě, kdy jedna osoba učinila něco jménem druhé osoby, a ta tím byla podvedena a poškozena.

Writ of delivery. Soudní příkaz na vynucení rozsudku o vydání movitého majetku. Nařizuje šerifovi, aby zařídil vrácení movitých věcí uvedených v příkazu osobě, v jejíž prospěch byl vydán rozsudek a, jestliže nelze tyto movitosti nalézt, zadržet osobu, v jejíž neprospěch znel rozsudek do doby, kdy je vydá.

Writ of detinue. Žaloba o vymáhání specifické náhrady za věci, movitosti nebo listiny, kterých byla zbavena. Používá se zřídka a častěji se používá náprava pomocí žaloby o zabavení cizího majetku.

Writ of dower. Jde buď o příkaz *unde nihil habet*, který se uplatní pro vdovu, a který nařídí dědici, aby na ni převedl zcela nebo zčásti její vdovský podíl, který ještě nedostala, nebo jde o příkaz *right of dower*, pomocí něhož se vdova snaží získat zbytek věna, na který má nárok, a jehož část již od držitele získala. Posledně uvedený příkaz se používá zřídka.

Writ of ejectment. Žaloba žádající o znovunabytí držby půdy. Viz Ejectment.

Writ of entry. Žaloba na znovunabytí držby půdy, když byl držitel (nebo vlastník) neoprávněně držby zbaven. Jestliže pachatel půdu převedl nebo odkázal svým dědicům, říká se o tomto příkazu, že je současný (*per*) protože předpokládá, že obviněný (dědic nebo nabyvatel) získal držbu přes původního zcizitele. Jestliže se uskutečnily dva převody (nebo odkazy), příkaz je *per et cui*, protože předpokládá, že obviněný (druhý nabyvatel) získal držbu prostřednictvím prvního nabyvatele, na něhož převedl držbu původní pachatel. Jestliže se uskutečnily více než dva převody, je příkaz *post*, protože pouze předpokládá, že obviněný získal držbu po původním zcizení. 3 Bl. Comm. 180. Tento příkaz byl v Anglii zrušen zákonem St. 3 & 4 Wm. IV, c. 27, 36, ovšem v několika málo státech USA se pořád používá. Podle procesních zvyklostí byl tento příkaz zrušen ve prospěch občanské žaloby, která poskytuje podobnou nápravu, např. Mass. R. Civ. P. 81(b). Viz též Entry, writ of.

Writ of error. Příkaz soudu s odvolací jurisdikcí nařizující nižšímu soudu, aby postoupil spisy soudního sporu, v němž byl vynesena rozsudek, s cílem prošetřit, zda skutečně došlo k údajným chybám, a s cílem zrušit, opravit či potvrdit původní rozsudek. Vydává se při předpokládaných právních vadách, které se dají zjistit ze zápisu, a postupuje případ k vyššímu soudu, který rozsudek zruší nebo potvrdí. Jde o zahájení nového řízení o zrušení rozsudku, nikoli o pokračování sporu, jehož se týká. Winchester v. Winn, 225 Mo. App. 288, 29

S.W.2d 188, 190. Pokud nebyl zákonem zrušen, uplatňuje se tento soudní příkaz na všechny případy, kde se soudí podle zásad common law, nelze jej však použít na případy, které common law nezná, ledaže zákon stanoví jinak. Viz také Writ of error coram nobis; Writ of error coram vobis.

Writ of error coram nobis. Viz Coram nobis.

Writ of error coram vobis. Tento příkaz se v anglickém právu liší od „writ of error coram nobis“ v tom, že příkaz coram vobis vydával Královský soud Vrchnímu civilnímu soudu, zatímco příkaz coram nobis vydával Královský soud na přezkoumání vlastních rozsudků. Viz také Coram vobis.

Writ of execution. Příkaz k vykonání rozsudku. Formální písemný rozkaz nařizující šerifovi nebo jinému představiteli, aby vykonal rozsudek. Viz Execution; Pluries; Writs of execution.

Writ of exigi facias. Viz Exigent.

Writ of formedon. Příkaz, který příkazuje navrácení dědictví, které nárokuje dědic nebo substituční dědic nebo po uplynutí fideikomisu. Viz Formedon.

Writ of habeas corpus. Viz Habeas corpus

Writ of inquiry. V common law šlo o příkaz, aby šerif s pomocí poroty vyšetřil větší nároku a zhodnotil náhradu škody, když byl chybně vydán rozsudek ve prospěch žalujícího.

Writ of mainprize or mainprise. V anglickém právu soudní příkaz šerifovi, aby získal záruku za to, že se osoba ve vazbě dostaví k soudu (tomu se říkalo „mainpernors“), a poté aby ji propustil na svobodu. 3 Bl. Comm. 128. Viz také Mainprise.

Writ of mandamus. Viz Mandamus.

Writ of mesne. Ve starém anglickém právu šlo o příkaz, který se tak nazýval podle své formulace: „*Unde idem A. qui medius est inter C. et proefatum B.*“ tj. A. který je prostředníkem (mesne) mezi C. jako vrchností a držitelem B. Viz také Process (Mesne process).

Writ of possession. Vykonávací příkaz, který se používá k vynucení rozsudku o obnovení držby půdy. Nařizuje šerifovi, aby zabral pozemek a udělil držbu oprávněné osobě. Viz samostatné heslo Writ of assistance a rovněž Ejectment.

Writ of praeciipe. Této žalobě se rovněž říká „writ of covenant“ a podává ji strana, která měla dostat pozemek na základě dohody, že druhá strana převede pozemek na žalující stranu. 2 Bl. Comm. 349.

Writ of prevention. Název příkazů, které lze vydat při předpokládaných budoucích soudních sporech. Viz Quia timet.

Writ of process. Viz Action; Process.

Writ of proclamation. Podle zákona 31 Eliz, c. 31, když byl psanec v anglickém právu postaven mimo zákon, vydával se současně tento příkaz, který nařizoval šerifovi okresu, v němž odsouzený bydlel, aby na frekventovaných místech vyvěsil vyhlášku měsíc před tím, než měl nabýt platnost rozsudek o postavení osoby mimo zákon. 3 Bl. Comm. 284. Když nebyl příkaz adresován šerifovi v místě bydliště psance, nazýval se „foreign writ of proclamation“.

Writ of prohibition. Viz Prohibition.

Writ of protection. V Anglii mohl král tímto svým příkazem udělit kterémukoliv člověku v jeho službách výsadu proti zatčení v občanskoprávním řízení po dobu jednoho roku a jednoho dne. Toto prerogativum však králové téměř nevyužívali.

Writ of quare impedit. Viz Quare impedit.

Writ of quo warranto. Viz Quo warranto.

Writ of recaption. Jestliže v očekávání vyřízení žaloby o navrácení zcizeného majetku obviněný znovu majetek zcizil, majitel nemusí podávat další žalobu a může použít tento příkaz, pomocí něhož se zmocní majetku a náhrady škody nařízené v důsledku toho, že obviněný nerespektoval zákonný postup při druhém zcizení, kdy byla věc *sub judice*.

Writ of replevin. Viz Replevin.

Writ of restitution. Příkaz, který se vydává při zrušení rozsudku, a který nařizuje šerifovi, aby vrátil obviněnému zabavenou věc, pokud nebyla prodána, a když byla prodána, aby odevzdal obviněnému výtěžek z prodeje. Příkaz po zrušení rozsudku k navrácení všeho, co strana ztratila v důsledku rozsudku. Viz také Restitution.

Writ of review. Obecný název pro postup odvolacího soudu, který má v úmyslu prozkoumat zápis nebo rozsudek nižšího soudu. Viz Writ of certiorari.

Writ of right. Příkaz, který se vydává na základě práva, na rozdíl od „prerogativního příkazu“, který se vydává jako milost nebo po svobodném uvážení panovníka. Příkaz ve prospěch osoby, která měla vlastnické právo k majetku, a v neprospěch osoby, která měla právo držby. Příkaz nařizuje vrátit jen majetek v plnoprávním vlastnictví, existovaly však i příkazy, které nařizovaly navrácení majetku s méně hodnotným vlastnickým právem. 3 Bl. Comm. 391. Tento příkaz byl v Anglii zrušen v r. 1833.

Writ of summons. Příkaz, kterým se zahajovaly soudní pře v anglickém soudnictví. Viz Summons.

Writ of supersedeas. Viz Supersedeas.

Writ of supervisory control. Příkaz, který se vydával jen k opravě chybných rozhodnutí nižšího soudu, když nebylo podáno odvolání, nebo když náprava cestou odvolání neposkytovala adekvátní nápravu, takže v důsledku rozhodnutí nižšího soudu hrozila hrubá nespravedlnost. V podstatě jde o zkrácené odvolání sloužící ke kontrole průběhu sporů a v případě potřeby k předcházení nesprávného provádění spravedlnosti. Mohl se využít i proti zbytečným a zbytečně prodlužovaným sporům. State ex rel. Regis v. District Court of Second Judicial Dist. in and for Silver Bow County, 102 Mont. 74, 55 P.2d 1295. Tento příkaz umožňuje Nejvyššímu soudu kontrolovat průběh řízení u nižších soudů, které sice rozhodují ve věci spadající do jejich jurisdikce, ale v důsledku právního omylu nebo v důsledku nerespektování práva se dopustily hrubé nespravedlnosti, a když neexistovala možnost odvolání nebo byla náprava cestou odvolání nepřiměřená. State ex rel. State Bank of Townsend v. District Court of First Judicial Dist. in and for Lewis and Clark County, 94 Mont. 551, 25 P.2d 396.

Writ of tolt. Ve starém anglickém právu název příkazu k odebrání řízení od baronského soudu a jeho odevzdání okresnímu soudu.

Writ of trial. V anglickém právu příkaz nařizující projednání žaloby u vyššího soudu, když se měla žaloba původně projednávat u nižšího soudu nebo u zástupce šerifa (Zákon St. 3 & 4 Wm. IV, c. 42.) Byl zrušen zákonem o okresních soudech z r. 1867, c. 142 6, podle něhož mohl obviněný v určitých případech získat příkaz, aby žalobu rozsoudil okresní soud.

Writ of waste. Název žaloby proti nájemci, který se dopustil poškozování nemovitosti. V minulosti existovalo několik druhů těchto žalob, které se vztahovaly na konkrétní okolnosti.

Writ pro retorno habendo. Příkaz nařizující navrácení zboží obviněnému na základě rozsudku o navrácení zabaveného zboží v jeho prospěch, který byl vydán v důsledku toho, že se žalující strana nedostavila k soudu, nebo se dopustila jiné chyby či neplnění.

Written contract. Písemná smlouva. Viz Contract.

Written instrument. Právní úkon učiněný písemně. Něco, co bylo převedeno do písemné podoby, např. jako způsob formálního vyjádření nějakého úkonu či dohody. Viz Instrument.

Written law. Písané právo. Statutární zákon, tj. zákon, který svou platnost odvozuje od svého přijetí zákonodárným orgánem. Rovněž ústava nebo smlouva. Viz Common law; Constitution; Statute; Treaty. Jedna ze dvou hlavních součástí římského práva, do které patřily *leges, plebiscita, senatus-consulta, principum placita, magistratum edicta a responsa prudentum*.

Wrong. Křivda, bezpráví, zlo. Porušení zákonných práv jiného. Protiprávní zásah do práv ke škodě jiných stran, zvláště občanskoprávní delikt. State ex rel. and to Use of Donelon v. Deuser, 345 Mo. 628, 134 S.W.2d 132, 133. Tento pojem obvykle označuje poškození osoby, majetku či relativních nekontražovaných práv jiného, s použitím či bez použití síly. V širším smyslu zahrnuje porušení smlouvy. Daurizio v. Merchants' Despatch Transp. Co., 152 Misc. 716, 274 N.Y.S. 174. Viz Tort. Samotný pojem *práva* přirozeně předpokládá i protiprávní jednání, protože každé právo lze porušit. Například právo na platbu za prodané zboží implikuje protiprávní jednání osoby, která dluží, avšak nezaplátí cenu. Právo na osobní bezpečnost v sobě obsahuje i protiprávní postup osoby, která se dopustí násilí. I když se tedy právo zabývá vytvářením a ochranou *práv*, při bližším zkoumání zjistíme, že se zabývá jak právy, tak tím, co je protiprávní. Právo nejprve definuje práva a jejich povahu a poté definuje protiprávní jednání a vypracovává prostředky a cesty, jak protiprávnímu jednání předcházet a napravovat je.

Private wrong. Protiprávní čin na jednotlivci. Porušení veřejných nebo soukromých práv, týkající se poškození jednotlivce, který má následně právo na občanskou nápravu či kompenzaci. Huntington v. Attrill, 146 U.S. 657, 13 S. Ct. 224, 36 L. Ed. 1123. Viz Tort.

Public wrongs. Protiprávní čin proti veřejnosti. Porušení veřejných práv a povinností, které dopadají na celou společnost. Zločiny a přečiny. 3 Bl. Comm. 2; 4 Bl. Comm. 1.

Real wrong. Ve starém anglickém právu protiprávní jednání ve vztahu k nemovitosti.

Wrongdoer. Pachatel. Kdo jedná protiprávně. Kdo se dopustí protiprávního jednání. Jinak *těž tort-feasor*. Tento termín běžně zahrnuje jakékoli porušení práva ke škodě jiné strany.

Wrongful. Nezákonný, protiprávní, nedbalý, nespravedlivý, bezohledný, nepoctivý. Zahrnuje zasahování do cizích práv a může být i výsledkem neposlechnutí zákonné autority. Buhler v. Marrujo, 86 N.M. 399, 524 P.2d 1015, 1019. Viz také Tort.

Wrongful abuse of process. Viz Abuse (Process); Malicious abuse of legal process.

Wrongful act. Protiprávní jednání. Jakékoli jednání, které poruší práva jiného k jeho škodě, pokud ovšem není uskutečněno při výkonu rovného či vyššího práva. Někdy se tento termín zaměřuje s pojmem „negligent“ (nedbalý, neúmyslný), ale všeobecně je považován za širší a zahrnuje i trestné, úmyslné, bezohledné, lehkostupné a další skutky, které porušují práva jiného k jeho škodě. County of DuPage v. Kussel, 12 Ill. App.3d 272, 298 N.E.2d 323, 326.

Wrongful birth. Nechtěný (a žalovatelný) porod. Žaloba na nesprávný postup lékaře, kterou podávají rodiče defektního dítěte, v níž tvrdí, že nedbalé léčení či rady lékaře jim znemožnily vyhnout se početí nebo ukončení těhotenství. Bruggeman By and Through Bruggeman v. Schimke, 239 Kan. 245, 718 P.2d 635, 638. Viz také Wrongful conception; Wrongful life.

Wrongful conception. Nechtěné (a žalovatelné) početí. Rovněž známé pod názvem „wrongful pregnancy“ (nechtěné těhotenství). Jde o žalobu rodičů za škodu vyplývající z nedbalého provedení sterilizace nebo potratu a z následného narození dítěte. Miller v. Johnson, 231 Va. 177, 343 S.E.2d 301, 304. Viz také Wrongful birth.

Wrongful conduct. Protiprávní jednání. Jednání, které porušuje nějakou povinnost, vyplývající ze zákona ve vztahu dvou stran. Duncan v. Lumbermen's Mut. Casualty Co., 91 N.H. 349, 23 A.2d 325, 326.

Wrongful death action. Žaloba za protiprávní zabití. Druh žaloby, která se podává jménem potomků zemřelé osoby, v níž se tvrdí, že smrt nastala v důsledku úmyslného nebo nedbalostního činu jiné osoby. Tato žaloba je původní a pozitivní nárokovaní náhrady škody, kterou utrpěly osoby oprávněné ze zákona, a není derivativní žalobou nebo pokračováním existující žaloby jménem zesnulého. Barragan v. Superior Court of Pima County, 12 Ariz. App. 402, 470 P.2d 722, 724. Viz Kilberg doctrine; Wrongful death statutes.

Wrongful death statutes. Zákony o protiprávním zabití. Tyto zákony, které platí ve všech státech USA, stanovují důvody pro žalobu podávanou v zájmu osobního představitelce zemřelé osoby ve prospěch oprávněných osob (např. manželský partner, rodiče, děti) proti osobě, která z nedbalosti způsobila smrt manželského partnera, dítěte, rodiče atd. Ustanovení zákona, které vychází ze zásady common law, že smrt člověka nelze žalovat jako porušení práva u občanskoprávního soudu. Žalobní důvod protiprávní smrti, který tyto zákony povolují, se odvozuje z protiprávního činu, který dopadl na oprávněné osoby. Většina těchto zákonů má kompenzatorní povahu, i když si některé státy ponechávají zákony, které měří škodu z hlediska trestnosti, a některé jiné zákony používají kombinaci obou metod. Viz také Death on High Seas Act; Lord Campbell Act. Survival statutes; Unborn child; Wrongful death action.

Wrongful discharge. Nezákonné propuštění. Žalobní důvod zaměstnance proti bývalému zaměstnavateli, při němž se tvrdí, že při propuštění došlo k porušení federálních nebo státních protidiskriminačních zákonů,

(srovnej 421 U.S.C.A. §§ 2000e až 2000e-17), veřejného zájmu (Morris v. Hartford Courant Co., 200 Conn. 676, 513 A.2d 66, 68), implikované smlouvy o pracovním poměru (Woolley v. Hoffman-LaRoche, Inc., 99 N. J. 284, 491 A.2d 1257) nebo implikované dohody o dobré víře a poctivém obchodování (Cleary v. American Airlines, Inc., 111 Cal. App.3d 443, 168 Cal. Rptr. 722, 729). Viz také Employment at will; Whistle-blower Acts.

Wrongful dishonor. Viz Dishonor.

Wrongful levy. Nezákonná exekuce. Exekuce, která opravňuje majitele zabaveného majetku k náhradě škody. Farris v. Castor, 186 Okl. 668, 99 P.2d 900, 902, 903.

Wrongful life. Nechtěný život. Označuje druh žaloby na nesprávný postup lékaře, která se podává jménem dítěte narozeného s vadami, v níž se tvrdí, že nebýt nedbalého léčení nebo lékařských rad, dítě by se nenarodilo. Azolino v. Dingfinger, 315 N.C. 103, 337 S.E.2d 528, 532. Viz také Wrongful birth; Wrongful conception.

Wrongfully. Protiprávně, nespravedlivě, nemorálně, v rozporu se zákony nebo morálkou. Viz také Wrongful.

Wrongfully intending. Zlý motiv. Toto slovní spojení má příslušné použití v žalobě, v níž se tvrdí zlý motiv obžalovaného při páchání bezpráví, které tvoří žalobní důvod.

W-2 form. Výkaz příjmů a sražených daní (včetně federálních, státních a místních daní z příjmu) v průběhu roku, který vyplňuje zaměstnavatel pro každého svého zaměstnance a eviduje ho u Daňového úřadu.

Wurth. V saském právu způsobilý. *Atheswurthe* = způsobilý přísahat.

Wye. V tramvajové dopravě znamená tento výraz kolej s dvěma odbočkami, které se na hlavní kolej napojují, každá z jiné strany.

Wyte. Ve starém anglickém právu osvobození nebo zproštění od placení pokut.

X

X. V psané terminologii různých věd a oborů se toto písmeno používá jako ekvivalent pojmu „krát“ na vyjádření nejméně dvou rozměrů nějakého předmětu. Vzorec „3 x 5 cm“ se tedy přečte jako „tři krát pět centimetrů“. Značka namísto podpisu negramotné osoby. Viz Mark. Ve finančních publikacích symbol pro akcie, které se obchodují ex dividend (bez dividendy).

Xenodochium. V římském a starém anglickém právu jde o veřejné pohostinství, hostinec. Rovněž nemocnice.

Xenodochy. Přijímání pocestných. Pohostinnost.

Xylon. Forma trestu ve starém Řecku podobná sevření do klád.

Y

Ya et nay. Ano a ne. Ve starých dokumentech pouhý souhlas a nesouhlas bez přísahy. Viz také Yea and nay.

Yard. Délková míra rovnající se třem stopám nebo 36 palcům (0,9144 m). Dvůr. Oplocený pozemek s budovami i bez budov. Stavební pozemek.

Yardland or virgata terrae. Pozemek neurčité velikosti. Někteří autoři se domnívají, že měl 20 akrů, Coke jeho velikost uvádí jako „neurčitou“.

Yea and a nay. Ano a ne. Podle základního zákona anglosaského krále Athelstanu se občanům Riponu věřilo, když uvedli pouze kladnou či zápornou odpověď na vznesenou obžalobu, aniž museli přísahat. Viz také Yeas and nays.

Year. Rok. Doba, za kterou Země jednou oběhne kolem Slunce a dokončí se cyklus příslušných změn v přírodě. Když tento termín používá zákon, mluví o 12 kalendářních, nikoli lunárních, měsících. Existuje rok astronomický (začíná 1. ledna), církevní (začíná 25. března) a panovnícký, který začíná ve výroční den korunovace panovníka. Občanský rok je jiný než astronomický. Astronomický rok trvá 365 dnů, pět hodin, 48 minut, 46 sekund a ještě zlomek sekundy, zatímco kalendářní rok trvá 365 a v přestupních rocích 366 dnů. Pojem „rok“ se obvykle používá ve smyslu kalendářního roku, ovšem význam tohoto pojmu může být ovlivněn konkrétním kontextem zákona, smlouvy a předmětné věci. Viz také Current year; Fiscal year; Taxable year.

Calendar year. Kalendářní rok. Viz Calendar.

Natural year. Přírodní rok. Podle starého anglického práva doba jednoho oběhu Slunce po jeho dráze, což bylo 365 dnů a 6 hodin.

Year and day. Rok a den. Tato lhůta se v zákonech používá k mnoha účelům. Když se například do tohoto termínu nikdo nepřihlásí o zaběhlý dobytek, stává se tento dobytek majetkem pána. Rovněž majitelé vraků museli vznést svůj nárok v této časové lhůtě. Pachatele bylo možno obvinít z vraždy, jestliže oběť podlehla následkům zranění do roka a do dne. Lhůta roku a dne byla stanovena i pro některé právní úkony, např. pro podání žaloby za nezaplacenou pokutu atd. Viz také Year and a day rule.

Year Books. Soubory (ročenky) soudních rozhodnutí, které se vydávaly každoročně od vlády Eduarda I. do panování Jindřicha VIII. Vyhotovali je soudní písaři na náklady Koruny.

Year, day, and waste. V anglickém právu šlo o výsadu krále, která jej opravňovala k jednoroční a jednodenní rentě z pozemků osob odsouzených za zradu a zločiny a k poškozování tohoto majetku. Poté král majetek vrátil oprávněnému pánovi. Zrušeno zákonem St. 54 Geo. III, c. 145. Viz An, jour et waste.

Year of Our Lord. Léta Páně. Čas spáchaného trestného činu se v anglickém právu vyjadřoval buď jako příslušný rok panování krále nebo jako rok od narození Krista. Používání zkratky A.D. (Anno Domini, Léta Páně) není nezbytně nutné, protože jiný letopočet u nás stejně nemáme.

Year to year, tenancy from. Nájem z roku na rok. Právní titul vzniká výslovně jako nájem půdy z roku na rok či jako převod držby úmrtím bez konkrétního majetkového práva ale s výhradou platby každoroční renty. Nebo vzniká konkludentně, tj. když je majetek v nájmu na neurčitou dobu a nájem se platí ročně, v půlročních splátkách nebo čtvrtletně, nebo když nájemce pokračuje v nájmu i po jeho uplynutí a novou smlouvu neuzavře ale platí nájem. Viz také Tenant (Tenant from year to year).

Years, estate for. Viz Estate for years.

Year and day rule. Pravidlo roku a dne. V common law nebylo možno připsat smrt na účet protiprávního konání pachatele, pokud nenastala do roka a do dne od spáchání deliktu. Toto pravidlo se zdůvodňovalo nedostatečně rozvinutou lékařskou vědou při určování příčiny smrti po tak dlouhé době, spolu s reálnou pravděpodobností, že po této době se mohou na úmrtí podepsat další faktory. Z hlediska pokroku medicíny v 20. století se může zdát, že toto pravidlo je zastaralé a mělo by se od něj upustit. Některé jurisdikce tak učinily cestou zákonů nebo soudních rozhodnutí, většina však nikoli. Viz Elliot v. Mills, Okl. Cr. App., 335 P.2d 1104.

Year Books. Soubory soudních rozhodnutí vydávané po jednotlivých létech. Tyto knihy anglických soudních rozhodnutí vydávané od r. 1292 za vlády Eduarda II. až do doby panování Jindřicha VIII. na začátku 16. století, jsou důležitým zdrojem informací o raném anglickém common law.

Yearly. Ročně. Viz Annual; Annually.

Year of mourning. Rok smutku. V římském právu „annus luctus“. Důvodem pro to, aby vdova držela smutek celý rok bylo: „Zemře-li muž a jeho žena se brzo poté vdá a narodí se dítě, může to být dítě kteréhokoli z obou manželů, a v tom případě by se dalo říci, že je více než legitimní, protože při dospělosti by si mohlo otce vybrat. Aby se tomu předešlo, stanovilo římské právo, že vdova se nesmí znovu vdát po dobu jednoho roku a toto pravidlo zřejmě převzali naši předkové od starých Římanů během jejich pobytu v Británii, protože jej nacházíme i v saském a dánském právu.“ 1 Bl. Comm. 456.

Year to year tenancy. Nájem z roku na roku. Viz Tenancy.

Yeas and nays. Hlasy pro a proti. Kladné a záporné hlasování o návrhu zákona v zákonodárném sboru ústním vyjádřením každého jeho člena.

Yellow dog contract. Postup některých zaměstnavatelů, při němž požadují od zaměstnanců, aby podepsali pracovní smlouvu se závazkem, který je podmínkou jejich pracovního poměru, že nevstoupí do odborů, a jestliže vstoupí, budou propuštěni. Takové smlouvy jsou zakázány zákony National Labor Relations Act, the Norris LaGuardia Act, the Railway Labor Act (Zákonem o pracovních vztazích, Zákonem Norris LaGuardia, Zákonem o pracovním poměru u železničních drah), jakož i zákony většiny států. 29 U.S.C.A. 103.

Yellow journalism. Bulvární žurnalistika. Styl žurnalistické práce, který překrucuje zprávy a vytěžuje z nich zejména senzace, aby se prodalo co nejvíce výtisků novin a časopisů.

Yeme. Ve starých spisech zima, jako roční období. Výraz pochází z latinského „hiems“.

Yeoman. Ve starém anglickém právu člověk z lidu. Ze-man, jehož pozemky vynášely 40 šilinků ročně, a který z tohoto titulu mohl v minulosti zasedat v porotě, volit rytíře hrabství a provádět další úkony, u nichž zákon vyžadoval osobu, která je *probus et legalis homo*. 1 Bl. Comm. 406, 407. Tento pojem se občas používá i v americkém právu, nemá však specifický význam, až na námořnictvo Spojených států, kde označuje poddůstojníka, který plní povinnosti štábního písaře.

Yeomanry. Shromáždění nešlechticů, mužů z lidu nebo zemanů.

Yeomen of the guard. Královská stráž. Příslušníci nižší šlechty s postavou nejméně 6 stop vysokou.

Yeven or Yeoven. Daný. Se stanoveným termínem.

Yick Wo doctrine. Doktrína, která dostala jméno podle rozhodnutí ve věci Yick Wo v. Hopkins, 118 U.S. 356, 6 S. Ct. 1064, 30 L. Ed. 220. Doktrína říká, že zákon nebo předpis, který poskytuje osobě nebo skupině osob neomezenou svobodu udělovat nebo odebírat povolení k provádění zákonného podnikání je v rozporu se 14. Dodatkem k Ústavě USA.

Yiddish. Střední a hornoněmecký dialekt, kterým mluví Židé. Obsahuje velké množství germanizovaných hebrejských slov a používá hebrejské písmo.

Yield. Vzdát se, upustit od. Procentuální výnos z investice. Dividenda z akcií nebo úroky z obligací vyplacené jako procentuální částka jejich ceny. Vypočítá se tak, že se vydělí míra návratnosti (dividenda) pořizovací cenou akcie či obligace. Viz rovněž Net yield; Rate (*Rate return*).

Current yield. Běžný výnos. U obligací jde o vyplácený roční úrok dělený současnou tržní cenou obligace. Při snižování úrokových sazeb se zvyšuje cena obligace a naopak. Běžná míra návratnosti obligace. Například: obligace na 10% s nominální hodnotou 500 dolarů, zakoupená za 450 dolarů vydělává 50 dolarů úroku v prvním roce. Běžný výnos z obligace je 11,11 %, zatímco kuponová sazba zůstává na 10 %.

Nominal yield. Nominální výnos. Roční příjem z cenného papíru s pevnou úrokovou sazbou dělený nominální hodnotou cenného papíru. Vyjadřuje se v procentech.

Yield spread. Výnosové rozpětí. Rozdíl výnosů mezi různými emisemi cenných papírů.

Yield to maturity. Výnos do splatnosti. U obligací jde o složitý výpočet, při němž se srovnává celková míra návratnosti, kterou by investor dostal, kdyby si podržel obligaci až do dospělosti s reinvestovanými úroky ve stejné sazbě. Bere v úvahu pořizovací cenu, kuponový výnos, čas zbývající do splatnosti a čas mezi výplatami úroků.

Yielding and paying. V převodních smlouvách se tato fráze používá na úvod těch článků o pronájmu, kde se mluví o tom, jaké nájemní poplatky zaplatí nájemce.

Yield upon investment. Výnos z investice. Viz Yield.

Yokelet. Malá farma, k jejímuž obdělání je zapotřebí jen pár volů.

Yom Kippur. Den smíření. Nejvýznamnější svátek v židovském kalendáři, kdy se Židé na celém světě po období půstu shromáždí v synagogách, aby se zde modlili, konali bohoslužby a prosili o odpuštění hříchů, jichž se dopustili během předcházejícího roku. Hoffman v. Graber, Mo. App., 153 S.W.2d 817, 818.

York-Antwerp rules. Pravidla týkající se jednotných konosamentů a upravující vyrovnání nároků majitelů lodí, majitelů karga a dalších stran při ztrátách v námořní dopravě. Obvykle se tato pravidla zahrnují do kontraktů o čartované dopravě. Přijali je představitelé obchodních kruhů různých zemí na konferencích v Yorku a Antwerpách, s cílem sjednotit právní úpravu. Nemají sílu zákona.

York, Custom of. Obyčej v Yorkské provincii Anglie, podle něhož se po zaplacení dluhů rozdělilo dědictví bez poslední vůle podle starodávné univerzální doktríny *pars rationabilis*, tj. po jedné třetině vdově, dětem a vykonavatelů. 2 Bl. Comm. 518.

York, Statute of. Významný anglický zákon přijatý v Yorku ve dvanáctém roce panování Eduarda II. Obsahoval ustanovení o právních zástupcích, svědcích, o výslechu *nisi prius* atd.

Younger doctrine. Doktrína z případu *Younger*. Princip, který vypracoval Nejvyšší soud v rozhodnutí ve věci *Younger v. Harris*, 401 U.S. 37, 91 S. Ct. 746, 27 L. Ed.2d 669. Federální soudy nesmí zasahovat do probíhajícího trestního řízení u státního soudu cestou injunkce (soudního příkazu), ledaže bylo stíhání zahájeno ve zlém úmyslu nebo jako šikanování. Tato doktrína se aplikuje i na občanskoprávní spory, v nichž je stranou stát a jedná se o důležité státní zájmy.

Youth. Mládež. Do tohoto pojmu spadají děti a mladí lidé obojího pohlaví.

Youthful offenders. Mladiství pachatelé. Nedospělé a mladé dospělé osoby (18–25 let), na něž se vztahují zvláštní trestní sazby. Federální zákony a zákony jednotlivých států Unie udělují právní status mladistvých některým pachatelům proto, aby zvýšily možnost jejich nápravy a úspěšného návratu do společnosti poté, co se jim ve vězení dostane odborného a všeobecného vzdělání, právního a sociologického poradenství, jakož i proto aby je po dobu výkonu trestu oddělily od starších a zkušenějších kriminálních živlů. Viz např. Fla. St. 958.011; 18 U.S.C.A. 5001 a násl.; 5031 a násl. O udělení statutu mladistvého rozhoduje soud. *People v. Polansky*, 125, A.D.2d 342, 509 N.Y.S.2d 71, 72. Viz také *Delinquent child*.

Z

Zaminder. Viz Zemindar.

Zanja. Špan. Vodní příkop nebo umělé koryto používané zejména k zavlažování.

Zanjero. Špan. Inspektor vody nebo zavlažovacího systému.

Zealous witness. Horlivý svědek. Neodborný termín pro svědka, který při přelíčení projevuje zaujatost ve prospěch strany, která jej předvolala, a který je ochoten říci cokoli, co podle jeho názoru této straně prospěje. Viz také *Swift witness*.

Zeir. Ve staré skotštině rok.

Zemindar. V hindském právu držitel půdy. Úředník mohamedánské vlády, jehož povinností bylo dohlížet na obdělávanou půdu v jemu přiděleném okrese, chránit pěstitele a vybírat peněžní nebo naturální vládní dávky z úrody.

Zero bracket amount. „Částka v nulové závorce“. Odpis daně, který mohla uplatnit fyzická osoba — plátcé daně bez ohledu na to, zda rozepsala či nerozepsala své odpisy do jednotlivých položek. Tato „nulová závorka“ byla nahrazena standardním odpisem počínaje rokem 1986. Daňové odpisy jsou rozepsány v daňových tabulkách.

Zetetick. Vyšetřování.

Zone of employment. Pásmo pracoviště. Podle zákona o odškodnění zaměstnanců lze nárokovat odškodnění za úraz, k němuž došlo na pracovišti a v jeho okolí, včetně dopravních prostředků na cestě do zaměstnání a zpět, které provozuje zaměstnavatel. *Merz v. Industrial Commission of Ohio*, 134 Ohio St. 36, 15 N.E.2d 632, 633, 11 O.O. 414. Termín zahrnuje přiměřené okolí pracoviště. *Evans v. Workmen's Compensation Commissioner*, 124 W.va. 336, 20 S.E.2d 172, 173.

Zone theory. Teorie zóny. Podle práva, které upravuje vniknutí na cizí pozemek a obtěžování, lze žalovat přelety nad pozemkem podle toho, zda se uskuteční ve vzdušném prostoru nižší zóny nebo v zóně mimo „skutečné vlastnictví“ majitele. *Smith v. New England Aircraft Co.*, 270 Mass. 511, 170 N.E. 385. Právo na soukromí je omezeno neohlášeným zásahem nebo vstupem vládních orgánů do oblastí, které se považují za „soukromou zónu“. *Industrial Foundation of the South v. Texas Indus. Acc. Bd.*, Tex., 540 S.W.2d 668, 679.

Zoning. Územní plánování. Rozdělení města právním předpisem na pásma a uplatnění zvláštního stavebního a urbanistického režimu v jednotlivých pásmech spolu s právní úpravou, jak a k jakým účelům lze používat budovy v určeném pásmu. Rozdělení území na jednotlivé zóny a v jejich rámci úprava využívání pozemků včetně výšky staveb. *Cheyenne Airport Bd. v. Rogers*, Wyo., 707 P.2d 717, 726. Viz také *Buffer-zone*; *Cluster zoning*; *Comprehensive zoning plan*; *Conforming use*;

Land use planning; *Master plan*; *Official map*; *Planned unit development*; *Special exception*; *Special use permit*; *Spot zoning*; *Variance*.

Aesthetic zoning. Rajonizace podle estetických kritérií. Územně plánovací úprava určená k zachování estetických rysů a hodnot určité oblasti.

Cluster zoning. Viz *Cluster zoning*; *Planned unit development*.

Conditional zoning. Uložení zvláštních omezení vlastníkům pozemků, které jsou nezbytnou podmínkou dosažení celkového prospěchu z reorganizace územních pásem. Změna pásem, která umožní používat určitý pozemek za takových podmínek, které se neuplatňují na podobně rozdělená území. *Scruton v. Sacramento County*, 275 C.A.2d 412, 79 Cal. Rptr. 872, 876. Viz *Special exception*; *Use*.

Contract zoning. Převedení pozemku do méně restriktivní kategorie za podmínky, že majitel se zaváže dodržovat konkrétní omezení užívání a rozvoje svého pozemku, která se nevztahují na jiné pozemky v dané zóně. Tento přístup se používá při žádostech o přeřazení pozemku, který se nachází na hranicích přísně regulované zóny, do zóny méně regulované.

Density zoning. Územní plánování podle hustoty osídlení. Tento druh územního plánování upravuje otevřená prostranství, hustotu osídlení a využívání pozemků. *Chrinko v. South Brunswick Township Planning Board*, 77 N. J. Super. 594, 187 A.2d 221. Plánování hustoty osídlení vyžaduje přijetí příslušné legislativy. Městská rada podle ní rozhoduje, jaké procento určitého území se musí ponechat jako volné prostranství a jaký podíl lze zastavět. Rozmístění domů a otevřených prostranství je úkolem komise pro územní plánování a architektů. Architekti-urbanisté předkládají plány rozvoje jednotlivých zón ke schválení. Viz také *Planned unit development*.

Euclidean zoning. Druh územního plánování (dostal jméno podle vesnice Euclid), jehož kritériem je způsob využívání pozemků v jednotlivých pásmech. Zabývá se specifikací jednotlivých geografických oblastí rozdělených v městské vyhlášce podle pravidel užívání pozemků a objektů v každém okrsku. Majitel nemovitosti tedy může nahlédnout do příslušné mapy s vyznačenými zónami a zjistit, v jakém pásmu se jeho nemovitost nachází a jaká omezení užívání se na ni vztahují. *Village of Euclid v. Ambler Realty Co.*, 272 U.S. 365, 47 S.Ct. 114, 71 L.Ed. 303.

Exclusionary zoning. Druh územního plánování, který byl napadnut na základě argumentu, že slouží k budování ohradních zdí na hranicích obcí ze zjištěných lokálních důvodů a se společensky nežádoucími cíli, které přesahují legitimní smysl územního plánování. Soudy obvykle tento druh územního plánování zakazují.

Floating zone. Pohyblivá zóna. Ve snaze vyhnout se nepružnosti přesně zmapovaných pásem vytvořily některé obce pásma s povolenými výjimkami užívání (pohyblivé zóny), aby umožnily využívat některé pozemky v rámci těchto zón např. ke stavbě nákupních středisek, vilových čtvrtí a lehkého průmyslu. V době přijímání vyhlášky o pohyblivé zóně není příslušný okrsek přesně určen. *Viz také* Floating zone.

Holding zone. Zadržaná zóna. Pásmo s malou hustotou osídlení, kde je dočasně zakázáno zahajovat stavby, dokud se obec (město) nerozhodne, jak tuto oblast územně reorganizovat.

Spot zoning. Změna charakteru konkrétního pozemku bez ohledu na územní plán dané oblasti. *Viz také* Spot zoning.

Zoning map. Mapa městských pásem. Mapa s právní silou obecní (městské) vyhlášky, která zachycuje okrsky v jednotlivých pásmech.

Zoning variance. *Viz* Variance.

Zygocephalum. V římském právu plošná míra rovnající se rozloze pozemku, který může zorat za den pár volů.

Zygostates. V římském právu vážič. Úřední osoba, která vážila nebo kontrolovala váhy při vážení kovových peněz při nákupu zboží. Úředník, který řešil spory týkající se hmotnosti peněz.

H. C. BLACK
BLACKŮV PRÁVNICKÝ SLOVNÍK

2. svazek

z amerického originálu
Black's Law Dictionary
(šesté vydání) přeložili:

JUDr. Vladimír Balaš, CSc., ing. Vladimír Drábek, JUDr. Světlana Kopecká, dr. Miroslav Krbec, CSc.,
JUDr. Monika Pauknerová, JUDr. Lenka Pítrová, CSc., JUDr. Jana Reschová, CSc., ing. Lubomír Soukup,
dr. Jiří Vejdělek, JUDr. Jiří Zemánek, CSc., JUDr. Michaela Zuklinová, CSc.

Obálka Michal Houba

Odpovědný redaktor Karel Marek

Technický redaktor Marian Fusek

Vydalo nakladatelství
VICTORIA PUBLISHING, a. s.,
Klimentská 30, 110 00 Praha 1
v roce 1993

Úprava sazby a tisk: Spektrum Brno, s. p.

ISBN 80-85605-23-6